

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 8. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, pamet: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Volitev in narodna čast.

Dne 29. majnika imamo voliti štajerski Slovenci poslanca v državni zbor iz splošnega razreda volilcev ali pete kurije. Priporočencev ali kandidatov imamo tokrat dosti. Shod zaupnikov 10. t. m. v Celju izrekel se je v večini za izvolitev g. duhovnika dra. Antona Korošca, urednika „Slov. Gospodarja“ v Mariboru, in ta gospod velja torej za redovito postavljenega (oficijelnega) kandidata.

Upira se tej kandidaturi organizirano delavstvo, ki ima svoje osredje v Trbovljah in hoče voliti g. Rebeka; upira se kandidaturi g. dra. Korošca tudi učiteljstvo, izmed katerega se imenuje kandidatom g. nadučitelj Štrmšek iz Medvedovega sela pod Šmarjem; upira se poslanstvu precejšnji del meščanov, tržanov in kmetov, ki hočejo deloma g. župnika Vodnška voliti, deloma izostati od volitve — in slednjič nastopa proti g. dru. Korošču Nemštvu in nemškatarstvu, ki je postavilo kandidatom načelnika gornjeradgorskega okrajnega zastopa, Franca Wratschka. Tega že tudi oblastno gorko priporočajo nemški listi.

Wratschko ni kandidat zavednih Slovencev. Ako se nasprotstvo zavednih Slovencev ne pomiri, ako bodo mnogi glasovali proti dru. Korošču za druge kandidate, mnogi sploh volili ne bodo, kakor grozijo, mnogi med nami pa bodo volili Wratschka, potem utegnemo štajerski Slovenci iznenaditi svet z dogodkom, na katerega zvest Slovenec ne more misliti brez največje žalosti. Razpor med nami utegne imeti nasledke, da se nam bode svet — smejal, kakor nas že zasmehujejo, kadar kak slovenski občinski odbor zahteva nemško šolo. Ako hočemo kaj veljati pred svetom, moramo se zatajiti na korist celokupnosti! Salus rei publicae suprema

lex esto — blagor naroda bodi nam prva skrb.

Da se presodi dozdevni izid volitve, pogledjmo število slovenskih in drugih glasov, ki so se oddali pri zadnji volitvi za deželni zbor štajerski v istem okrožji, katero ima voliti državnega poslanca dne 29. t. m.

Za priporočenca slovenskih poslancev za gg. dra. Ploja in Roša je glasovalo leta 1904 narodnih Slovencev 23.652, socijalnodemokraški kandidat Mlakar je dobil 2195, nemški kandidat Wratschko pa 5424 glasov. Tedaj je torej bilo 7619, to je okrogla četrтина vseh glasov, oddanih proti oficijelnima slovenskonarodnima kandidatom. Glasovali pa niso Nemci iz mest Celje, Ptuj, Ormož, Brežice, ne iz trgov Laško, Konjice, Vitanje, Vojnik, Št. Lenart, Ljutomer, Rogatec. Iz vseh teh mest in trgov bode prišlo mnogo nemških glasov, saj voli vsak mož z več ko 24-timi leti. Vsakemu zavednemu Slovencev je torej dolžnost glasovati tako, da dobimo odločno večino nad volilci Wratschka. Na to dolžnost opominjamo prav resno! Gre za našo narodno čast!

Glasovnico za ožjo volitev naj si hranijo naši prijatelji volilci na vsak način!

Da se razumemo!

Celovski „Mir“ piše pod tem naslovom: Zaupni shod štajerskih Slovencev v Celju bavi se je tudi s vprašanjem volilne reforme z ozirom na zahteve štajerskih in koroških Slovencev. Sprejela se je resolucija, ki štajerske slovenske poslance pozivlja, da v slučaju, če bi se ne ngodilo upravičenim zahtevam štajerskih in koroških Slovencev glede na volilno reformo, glasujejo zoper volilno reformo, in da, ako bi „Slovenska Zveza“ glasovala za njo, izstopijo iz nje. Sicer nas je svoj

čas „Domoljub“ in pred par dnevi tudi „Slovenec“ pošteno osmukal, ker si brez njegova dovoljenja prostodušno in samostojno upamo izražati svoje misli in svoje po niskele glede na nevarnost, ki po nameravani volilni preosnovi preti zlasti nam koroškim Slovencev, vendar nam to ne jemlje poguma, da ne bi še nadalje brez strahu pa tudi brez hinavstva govorili povsem tako, kakor mislimo in kakor z nami vred mislijo vsi koroški domoljubi do zadnjega moža. Zato brez ovinkov izjavljamo pred vsem svojo hvaležnost štajerskim rodoljubom, ki naše zahteve postavljajo v isto vrsto s svojimi in tako na viden način dokumentirajo štajersko-koroško solidarnost v zadevi volilne reforme. Pa tudi stvarno opravičenosti celjski resoluciji ne moremo odrekati, če pomislimo, da je po soglasnem mnenju obmejnih Slovencev vsa volilna reforma zadnji predpogoj, da se v tej zadevi dvih človeških rodov položijo koroške in tudi velik del štajerskih Slovencev. Mi bijemo sedaj boj na življenje in smrt v pravem pomenu besede, zato pa ni čudno, če postajamo „nervozni“, ko zaman iščemo vidnih znakov v solidarnosti vseh Slovencev glede na naše vsestransko priznane zahteve v zadevi volilne reforme. Ne sumničimo nikogar, toda skrbi nas, ker videz kaže, kako na merodajnih mestih ni zadostnega zanimanja za naše težnje; bili bi pa popolnoma potolaženi, če bi se s tako nedvomno dolžnostjo kakor Štajerci v Celju izrekli o naših zahtevah tudi Kranjci. Govorite torej, in verjeli vam bomo, ker smo prepričani, da boste dano besedo tudi držali! Ugovor, da se z javnim razpravljanjem te zadeve stvari le škodnje, ker taka razpravljanja izdajajo nasprotnikom naše zahteve in načrte, ta ugovor je prazen,

izgovor. Kdo pa je tako naiven, da bi verjel, da se bo nam na korist volilna reforma izpremenila brez vednosti naših nasprotnikov? Saj ti za naše zahteve že itak od prvega početka vedo, in gospod poslanec dr. Šušteršič je na shodu v „Unionu“ priznal, da je za kulisami že bil boj za naše pravice, da pa so v tem zakulisnem boju vsled svoje pretežne politične moči zmagali Nemci. Zato pa zelo dvomimo, da bodo brez primerne pomoči od strani vseslovenske javnosti naši poslanci v novem spopadu z vsenemskim zmajem srečnejši! Zastopniki malih narodov ali strank smejo le tedaj računati na uspehe, če njihove zahteve krije in podpira glasna volja ljudstva, ki za njimi stoji. S tega stališča moramo torej z veseljem pozdravljati celjsko resolucijo, ker se je postavila na edino pravo stališče: da naj v tako eminentno važnih življenjskih vprašanjih ljudstvo samo govori. Delo poslancev se s tem le odlašuje. Ta izprijenje zgovornosti in razvoj boja za premembo volilnega reda za deželni zbor kranjski in taktika kranjskih deželnih poslancev „Slovenske ljudske stranke“, ki v tem boju potom nešteti shodov iščejo nepretrganega dotika in odobravanja svojih volilcev. — Sklepno le še ponižno vprašanje: Ali bi ne bilo mogoče prirediti v Ljubljani velik vseslovenski manifestačni shod s programom: Koroščem in Štajercem pravico! Še bi bil čas za to.

Opazke o češki politiki.

(Konec.)

Kar se tiče šolstva, naj bi si ga uredil vsak narod po svoje, zlasti pa bi se imela v tem oziru — kakor še v mnogih drugih — omejiti pravo moč Dunaja, tako, da bi se vsak narod lahko sam brigal za svoje kulturne potrebe,

LISTEK.

Abu Seid.

Študija: Spisal J. E. Polák.

V minolem letu sem se bavil mnogo z makamami imenitnega arabskega pesnika Haririja in Basre. V makamski obliki pripovedovati in pesniti se je naučil Hariri pri Hamadanisu, ki je eden izmed prvih, če ne celo prvi, ki so jeli pripovedovati in pesniti v ravnokar omenjeni obliki.

Predno pridem k študiji sami, hočem povedati, kaj so makame pravzaprav in iz česa sestojajo.

Vsaka makama sestoji iz rimane proze, med katero so uvrščene različne pesmice, z isto rimo v vsaki dvoverzni kitici. Vsaka makama zase je že celota t. j. pripovedka, novela, študija. Le neka pajčevina jih preveva in

druži v celoto. In makam imamo veliko. Junak nastopa vedno v kaki novi podobi. On s svojimi burkami in goljufigami ljudi zabava in navdušuje, ter jih gani s svojim pripovedovanjem včasih tudi do solz. Vse makame pa imajo eno in isto obliko t. j. vse pripoveduje Harat-Ben-Hemam. Lahko pa je izpoznati, da ta pripovedovalec ni nihče drugi, nego pesnik sam. Ker zveni vsaka študija še najbolj domače v obliki povesti, zaradi tega hočemo tudi pripovedovanje naše, prepustiti Haret-Ben-Hemamu.

„Lepega dne se me je lotil silen dolčas. Da bi mu nšel, zajaham svojega žrebca in pojezdil v svet. Žrebec me je nesel kakor veter črez drn in strn. Kar sapo mi je zapiralo. Ko sem se zopet zavedel, zapazim, da sem došel v lepo mesto Halab. Mesto mi je silno ugajalo. Preživel sem v njem

nekaj izmed najlepših dni svojega življenja. A moj nemirni duh mi tudi v lepem Halabu ni dal miru. In namenil sem se v mesto Hims.

Mesto Hims je slovelo za mojih časov prav tako, kakor slovi še današnji dan kranjska Ribnica. Dolgo sem jezdil, predno sem došel v Hims. Pred mestom pa zapazim v svoje veliko začudenje na zeleni trati — učilnico. Razjaham in približam se ji. Predstavim se učitelju. V svoje veliko začudenje pa sem izvedel, da učitelj ni nihče drugi, nego Abu Seid sam.

In Abu Seid je bil za mojih časov eden izmed najslavnejših učiteljev ne le v mestu Himsu, temveč še tudi daleč naokolu.

Okolu Abu Seida je bila zbrana kopa dečakov. Leta so jim bila kaj različna. Ko je Abu Seid nvidel, da se nisem ustavil pri njem iz norčavosti,

temveč samo iz radovednosti, je počel dalje.

Kot scepter mu je služila dolga, dolga palica.

Najprej me je presenetilo njegovo vprašanje. Bilo je v vezani besedi in rimano. Enaki so bili tudi odgovori učencev. Če se je posrečilo odgovoriti kakemu učencu prav dobro, obsul ga je Abu Seid s pohvalo, ki je bila vsekdar daljša, nego njegovo vprašanje in odgovor učencev skupaj. Navado je imel tudi vsak odgovor kolikor toliko ponoviti, izpopolniti in ga zvezati s pohvalo. To pot sem opazoval pri vseh predmetih, kar jih je obravnaval Abu Seid v moji navzočnosti. Podlaga vsem predmetom je bil — koran.

In v moji navzočnosti je obravnaval sledeče predmete.

Najpoprej je obravnaval Abu Seid pravopisje. Razlagal je učencem pisavo

Nemci so pričeli zadnji čas kaj hlastno zahtevati narodno razdelitev davka v ta namen, da bi si vsak narod plačal svoje kulturne potrebe sam. Nemcem je danes to lahko zahtevati, ko so se drugi narodi že tako naplačali za nemške zavode, da bi se Nemci prav nič ne mogli pritožiti, če bi končno i oni plačali za kulturne potrebe drugih narodov. Razven tega je pa razdelitev davka po narodnostih skoro neizvedljiva. Imamo kategorije davka, ki se sploh ne dajo deliti, davek od zavodov, kakor so hranilnice, posojilnice, banke, akcijske družbe, pri katerih sodelujeta oba narda, dalje indirektni davki, v kolikor so ti užiteninski. Ali se ima uvesti razdelitev na individualni ali teritorialni podlagi? Ako bi vzeli prvi princip, bi prišli k naravnost absurdnim posledicam, na drugega bi pa ne šli najbrž niti Nemci sami. Saj so naravnost fantastične številke, katere so navajali Nemci, še bolj fantastični principi, po katerih so prišli k tem številkam, tako, da jim niti sami ne verujejo.

I Nemci sami so prišli k prepričanju, da je bolje zagotoviti si posest mirnim potom in mirno uživati tisto kar imajo, kakor pa bojevati v nevarnosti, da izgubijo še tisto — moravski pakt — in tako bi končno ne bilo važnih ovir, da bi Čehi in Nemci skupno branili gospodarske in kulturne interese čeških dežel, ako se vrne Čehom notranji uradni jezik in se ustanovi druga univerza na Moravi. „Mi in Nemci v naši deželi smo reprezentanti liberalne smeri v politiki, in ne varajmo se o tem, splošna volilna pravica nam da mnogo konservativnejši parlament, kakor se to mnogo krat misli. In vsi, katerim se gre v resnici za svobodomislne, demokratične principe, bodo naravnost prisiljeni iti roko v roki. In to tem bolj, ker ostrih narodnostnih konfliktov, potem ne bode tako mnogo, kakor doslej in se bodo uveljavljali mnogo bolj ostali principi posameznih strank, zlasti, ako bi se mogli Nemci odločiti k pravičnosti tudi napram Slovincem, ker se nobena češka stranka ne more odreči, da bi branila Slovence, ako se jim dela krivica. Sicer pa v novem parlamentu ne bodovladale take razmere, da bi se mogla delati protislovanska politika in Nemci bodo prisiljeni napram Slovincem računati z novimi razmerami.“

Državna uprava mora biti centralizirana samo tam, kjer zahteva to moderni gospodarski razvoj. In to je dala stoletna zgodovina sama podlago za tako razdelitev, napravila je naravne, notranje popolnoma homogene skupine: skupino dežel čeških, skupino

alpskih dežel, od katerih bi se pa odločile lahko jugoslovanske dežele, in Galicija z Bukovino.

Tako smo v kratkem pokazali na glavne točke Kramářevih „Opazk“, ki naj bi prispevale k pojasnitvi, dosti nejasnih političnih razmer na Češkem. Najbolj deluje Kramář na to, da bi se češke politične stranke spojile v eno ali pa vsaj na Dunaju zvezale v toliko, da bi pri narodnostnih vprašanjih nastopale skupno. Kakor je videti, bo Kramář komaj dosegel svoj namen. Stvarno mu je pričel odgovarjati doslej šele edini prof. Masaryk v „Času“. Zlasti ostro je pa napadal Kramářa novi agrarni list „Venkov“. Seveda ni podrl niti enega Kramářevega izvajanja in ga tudi skušal ni — kar je vselej najžalostnejše znamenje zlasti za nove liste — napadal je samo pisateljevo osebo, češ, da je izdal s to knjigo Nemcem češke težnje. List ne ve, da bi sploh ne smeli pisati ničesar pametnega, če bi hoteli skrivati Nemcem take misli, kakor so Kramářeve.

Slovaki v zadnjih volitvah.

Dolgoletne neuspehe ogrskih Slovakov v političnem boju so sodili razni opazovalci različno, nikjer pa niso gradili njihove pasivnosti tako ostro kakor na polju lastne administrativne. Spominjamo se posebno sicer ostrih, pa tem resnejših besed Poljaka Zawiljskega, s katerimi končava svojo knjigo o Slovaki. Priznava, da je boj Madjarov surov, nasilen in se je Slovakom težko braniti, vendar se pa nikakor ne da zagovarjati njihova slabost v lastnem gospodarstvu, v upravi stolic in občin. V poslednjih letih se da opazovati pri splošnem preobratu i v tem ozir znaten napredek. (Čas, dne 9. aprila: Slovenski večer.)

In v resnici si tujec skoro ne ne more misliti, kako pride, kamilijouski in večji slovanski narod na Ogrskem do tega, da v državni zbornici ni imel do zadnjega časa takorekoč nikakega zastopa. Vse, kar so volili Slovaki, je bilo madjarskega mišljenja.

Geografska raztresenost in razkosanost njivovih bivališč, pomešanost z Nemci in Madjari, zlasti pa z židovskimi oderuhi, ki se čutijo Nemce ali Madjare, madjarski neusmiljeni uradi, kruta surovost in brezobzirna krivičnost madjarske vlade je privedla Slovake do tega, da so sploh obupali, da bi si mogli izvoliti kdaj lastnega kandidata in se volitev sploh niso udeleževali. Volili so le posamezniki, katerim so glasove plačale dosti drago razne madjarske in madjaronske stranke in korupcija se je tako razširila in vkoreninila, da so Slovaki sploh mislili, da morejo voliti le takega kandidata, ki jih dobro plača: čim več plača, tem boljši poslanec.

Ko so izobraženi narodnjaki izprevideli, da tako ne gre dalje, jih je stalo dolgoletnega in težkega truda, predno so mogli ozdraviti to veliko rano, ki jo okužila ves narod. Še par dni pred letošnjimi volitvami je pisal „Slov. Týždenník“ slovaškim volilcem, naj ne zahtevajo od svojih narodnih poslancev niti jedi, niti pijače, niti denarja, kajti njihovi poslanci ne grejo v Pešto, niti na svatbo niti v gostijo, pa tudi ne na dobro kupčijo, ampak tam jih čaka hud boj, samozatajevanje, zasledovanje od strani Madjarov in tiranje po ječah. In kako žalostno ulogo so igrali par dni pozneje madjaronski agitatorji, bridko se pritožujoč, da so tako drago plačali nemške glasove, ki jim itak nič ne pomagajo, ker slovaški kmetje nočejo niti jesti niti piti in se ne dajo niti podkupiti z denarjem.

Kakor zlasti v tem, tako se i v drugih ozirih za Slovake letošnje volitve naravnost epohalnega pomena. Težko breme, ki je težilo doslej ves narod v zavesti, da se ne prične nikdar do državnega zbora, da je najmanj vreden faktor v državi, da je samo zvesti pes in veren sluga, se je odvalilo z njegovih ramen. Uspeh, katerega so dosegli letos, je moral ogreti in napolniti z nado i najbolj mlačnega. Dočim so imeli doslej (od l. 1900) Slovaki 4 poslance, od katerih je pa le eden v resnici zastopal slovaški narod, so jih dobili letos 7 in dobijo še enega popolnoma gotovo v vrbovskem okraju. Ta uspeh je omogočilo Slovakom dejstvo, da prehaja občinska uprava polagoma v narodne roke, da se ljudstvo bolj in bolj zaveda svojih dolžnosti, zlasti pa tudi to, da so se vršile letos volitve na Ogrskem mnogo svobodnejše kakor prejšnja leta, ko je vlada naravnost komandirala, kdo ima biti izvoljen. In po tej komandi so uslužni župani manipulirali z imeniki volilcev in zapirali protiagitatorje in protikandidate, da bi človek mislil, da je kaj takega nemogoče. Vendar na Ogrskem ni nič nemogočega! Kako so se morale vršiti volitve šele prejšnja leta, ko so se še letos, ko so se vršile volitve „prosteje“, godile stvari, ki bi bile pri nas v Avstriji razven med Nemci, povsod nemogoče i v najhujšem slučaju.

Med volitvami so dva slovaška kandidata kot nevarna agitatorja zaprli, ker jim je bila njena kandidatura neprijetna, madjarski katoliški škof je dvema svojima slovaškima župnikoma prepovedal kandidirati — izvoljena sta bila vkljub temu oba — na pritisk od zgoraj je manj značajna duhovščina agitirala za madjaronske kandidate po prižnicah tako strastno, da so Slovaki po nekaterih krajih svoje župnike pretepli s palicami in niso marali več v cerkev. Iz dunajskega „Pazmanaja“ in

iz nadškofijskega semenišča ostrogonškega so bili izgnani slovaški bogoslovci samo zato, ker so si dopisovali z enim izmed slovaških narodnih kandidatov, čeprav so bili sicer v vsakem oziru svojim tovarišem vzor in so dobili odhodna spričevala, da se mora človek kar čuditi. V srbskem okraju so zavrgli 320 slovaških glasovnic, ko je pa imel narodni kandidat vkljub tomu 187 glasov večine, so Židje padli na slovaškega zaupnika v komisiji, pogasili luči in raztrgali protokol. Volitve se vršijo vnovič. (Narodnie Noviny z dne 3. t. m. Posebna izdaja.) V Senici so zavrgli Slovakom 400—450 glasovnic, ki so se glasile na Franca Veselovskega, češ, da se kandidat imenuje Veszelovsky Ferenc. Prav tako so zavrgli glasovnico vsakomur, kdor je povedal svoje ime po slovaško. Slovaki so to krivico trikrat brzojavno naznanili ministru notranjih zadev, pa niso dobili niti odgovora. (Narodnie Noviny z dne 3. maja. Posebna izdaja.)

Kakor pa napolnijo take vesti o brezmejni madjarski surovosti človeka s studom in gnjevom, tako se mu mora razjasniti čelo, kadar čita poročila, s kakim navdušenjem so se zbirali v živobojnih svojih narodnih nošah Slovaki iz vseh koncev svoje domovine v volilni boj, prepevaje svoje krasne narodne pesmi. Veselje nad zmago je bilo semintam tako veliko, da so povzdignili svojega poslanca na ramena in ga nšili glasno prepevaje po mestnem trgu in ga nazadnje prosili, naj jim izprgovori par besed. — Priprosto, pa čilo in zavedno ljudstvo!

Osem poslancev dobe Slovaki v celem, toliko, da se jim prej nikdar niti sanjalo ni o njih, pa vendar je to še vedno malo in tudi v zvezi z ostalimi narodnostnimi poslanci so slabi. In kako jih sprejmejo v ogrski zbornici, to spoznamo lahko iz tega, kar je napisal dne 4. t. m. minister Polonyi v „Nene Freie Presse“: „Zabranimo, da bi ljudje, ki niso rodoljubi, izvrševali politična prava. Politična prava se morejo izvrševati le v državi, kdor pa ne priznava države, ne zasluži političnih prav. Kdor bojuje proti imetku in proti verstvu, temu vzamemo volilno pravico. Pri nas se pa more uveljaviti politična prava samo na podlagi madjarske narodnostne države. Kdor pa podkopava to podlago in snuje s tujino spletke proti madjarski narodnostni državi, temu se vzamejo prav tako politična prava.“ K temu pravi „Čas“: „Bo to pač čudna splošna in enaka volilna pravica na Ogrskem, Slovaki, Srbi, Hrvati, Rumuni in Sasi niso rodoljubi; socijalni demokrati se bojujejo proti imetku; kdo se bojuje proti verstvu, ne vemo — in zato se vzamejo vsem tem politična prava. Na Ogrskem so menda res ministrski stolci

besed z enako glasečimi se črkami in zlogi. Temu predmetu je sledila slovnica in sicer raba glagola v različnih časih. V razvedrilo je sledilo težkima predmetoma, petje. Učenci so peli posamezno. Petju sta sledila naravoslovje in matematiško zemljepisje. Iz naravoslovja je obravnaval rastline, prešel od rastlin na človeka in od tega na smrt. Iz matematiškega zemljepisja pa jim je govoril o solncu. Kar je sledilo vsemu temu shvatanje. Shvatal pa je Abu Seid sam. Čudil sem se njegovemu spominu, njegovemu pesniškemu zanosu, kakor tudi njegovi orientalski gostobesednosti. Brez odmora so sledili novi predmeti. V lepih pogovorih jih je učil lepega vedenja in jih navduševal za domovino. Ves pouk pa je zaključila himna na mesto Hims, v kateri so bile začete skoraj vse besede s črko H. Ko je Abu Seid končno še vse dečke skupno pohvalil, so se raz-

kropili s silnim vriščem.

Stopil sem k Abe Seidu, da se mu zahvalim in izrečem svoje občudovanje. On ni hotel vedeti ničesar o vsem tem. In poslovil sem se od njega.

Pozneje sem ga srečal v mestu. Ponosno in samozavestno je korakal po ulicah. Vse se mu je klanjalo in ga pozdravljalo že od dafec.

Sedaj mi je bilo jasno, zakaj se branil moje hvale in mojega občudovanja.

Morda tudi kritike? —

Kdo ve! . . .

*

Ako se ozremo na vso povest Haret-Beu-Hemama, opazimo, da so zahtevali že stari Arabci izobrazbo svoje mladeži možkega spola in to ne oziraje se na leta. Dasi pa je minulo od takrat že nekaj stoletij, je mišljenje našega ljudstva o izobrazbi svoje mladeži — in to brez razlike na spol in

starost — tako, da za sedaj še raje molčimo o njem.

Abu Seid ni poznal § 24. Tudi pri nas bi ga bilo dobro včasih prezreti. Ne mislim pa v šoli, temveč doma.

Abu Seid pa je poznal moč vprašanja in tudi izreka: „Variatio delectat!“ Res je, da je bil pri vsem tem orientalski gostobeseden. Gostobesedni pa smo radi še tudi mi sami, dasi je naša gostobesednost prej vsakoršna, nego pa orientalska t. j. mikovna. On je poznal tudi moč vezane besede t. j. poetike in osobito še moč pregovorov kot takih. Ali pa ne šepa ravno poetika v naših šolah in osobito še pregovori kot taki? — Kdo ve! . . .

Množica Abu Seidovih predmetov pa nas mora kar razočarati. Nauk o lepem vedenju! . . . Vzgoja značajev! . . . Kako radi grešimo v naših šolah ravno proti tema dvema imenitnima, vzgojevalnima momentoma! . . . Ali ne? —

Kar se pa tiče obnašanja učencev izven šole in pa ponosa učiteljskega na svoj stan, raje molčimo. Morda bi se še komu zamerili! — Vsak naj se spomni razida učencev Abu Seidovih in pa njegovega korakanja po mestnih ulicah in si naj misli — svoje! . . .

Imponirati nam mora njegovo shvatanje. Da pa si je izbiral vso snov samo iz korana, mu ne smemo šteti v greh. Saj so tudi naši predniki izbirali vso snov samo iz sv. pisma.

Ali ni temu tako? —

Vsak naj položi roko na srce in recimo enoglasno:

„Da!“ . . .

Vse druge nedostatnosti, v načinu poučevanja, pu moramo oprostiti Abu Seidu že zaradi tega, ker Hariri, ki ga nam opisuje, se je narodil že leta 1054.

In s tem — basta! . . .

zato, da prihajajo nanje ljudje, ki za-
služijo, da pridejo na vislice. In to ču-
tijo Slovaki najhuje."

Svetovno-politični pregled.

— **Parlamentarni položaj.** Po-
javile so se tudi že novemu ministr-
skemu predsedniku nepričakovano ve-
like ovire. Z ogrskim min. predsed-
nikom Wekerlom se ni mogel sporazu-
meti glede nagodbe, pri posameznih
parlamentarnih strankah ne more do-
seči zaželenih pogojev za kompromis
pri volilni reformi — in že se čujejo
glasovi, da Hohenlohe v kratkem de-
misijonira.

— **Državni zbor** je bil včeraj
nenavadno dobro obiskan. Koj začetkom
seje je vstal ministrski predsednik
Hohenlohe in na občno presenečenje
apeliral na vse stranke, naj čim prej
doženejo volilno reformo, češ, da bo
potem konec narodnostnim nasprotjem.
Splošno se sodi, da je to zadnji poskus
Hohenloheov doseči kompromis. Zbor-
nica je potem nadaljevala razpravo o
vladni programatični izjavi
in so govorili Menger, Deym, Dvořák,
Pernerstorfer in Sternberg. Na to se
je sklepalo o predlogu dr. Abrahamo-
wicza, naj se stavi predloga o podr-
žavljenju severne železnice kot prva
točka dnevnega reda prihodnje seje.
Nemci se temu uprejo, a slovanski
blok dobi večino. Predlog se sprejme
102 proti 95 glasovom. — Nato se
sprejme še s 162 proti 16 glasovom
predlog posl. Plačka, da se stavi
drtna novela kot druga točka na
dnevni red prihodnje seje. — Danes seja.

— **Konferenca med ministrskima**
predsednikoma. Sobotna konferenca
ministrskih predsednikov je trajala
poldrugo uro. Predvsem sta se pogo-
varjala o skupnem carinskem tarifu.
Nadalje sta razpravljala tudi o reviziji
nagodbe. Posvetovanja pa baje niso
imela pozitivnega uspeha. V parlamen-
tarnih krogih se govori, da avstrijska
vlada odklanja predlog ogrske vlade,
naj bi namesto carinske in trgovinske
zveze stopila trgovinska pogodba. —
Po konferenci se je vršil ministrski
svet, popoldne pa kronski svet pod
cesarjevim predsedstvom. Pri tej pri-
liki je baje ministrski predsednik
princ Hohenlohe zastopal odločno svoje
stališče, da je mogoča le revizija celo-
kupne nagodbe, a posamezni deli se
ne smejo trgati iz kompleksa. V par-
lamentarnih krogih je ta izjava na-
pravila prav ugoden vtisk.

— **Iz Ogrske.** Srbski, slovaški in
rumunski poslanci so se konstituirali
kot samostojna stranka. Za zdaj za-
htevajo zastopstva v vseh odsekih in
izjavljajo, da se bodo zavzemali z
vsemi močmi za splošno in enako
volilno pravico in za narodno
ravnopravnost.

— **Italijanska industrija na**
Balkanu. V Milanu so osnovali dru-
štvo, katerega člani so tudi italijanski
bogataši in razne hranilnice, v ta
namen, da se širi italijanska industrija
po balkanskih državah. Društvo na-
merava zlasti graditi železnice po Črni
gori in Albaniji.

— **Ožje volitve na Francoskem**
so končane in sicer zopet z veliko
zmago republikanskih strank. Te
stranke so pridobile 60 novih man-
datov in sicer pri glavnih volitvah 21,
pri ožjih volitvah pa 39. Svobodo-
miselna večina bo imela sedaj 409
članov. Pri volitvi v nedeljo je bila
nacionalistična stranka uničena, dobila
je samo en mandat. Reakcionarci so
dobili 2 mandata, ločitvi cerkve od
države nasprotni progresisti 5, svobodo-
miselni progresisti 27, radikali 35,
radikalni socijanci 50, socijalni demo-
kratje pa 20 mandatov.

Dopisi.

Žalec. Ob precejšnji udeležbi
vseh slojev občinstva, se je vršil dne
20. t. m. v vabljivem vrtu Sadnikove
gostilne na Savinjskem mostu, koncert,
ki sta ga priredila že znana Št. Pa-
veljska godba ter tamošnji pevski
zbor pod spretnim vodstvom svojega
vodje g. Schmida.

Orkester se je vzel po dvoletnem,
neumornem in vztrajnem delu g. kapel-
nika in njega marljivih igralcev do
stopinje, ko začenja godbeni aparat v
svojem izvajanju imponovati občinstvu,
zlasti pa muziku.

Z odkritim zadovoljstvom konšta-
tujemo lep in moralichen uspeh nedelj-
skega koncerta, za kojega so želi
gg. prireditelji zaslužen pohvalo.

Ako pomislimo, da je material
sestavljen skoro izključno iz samih
začetnikov, kojim so se toraj morali
šele vcepiti elementi glasbe, je vendar
že prebil orkester prve in najtežav-
nejše pogoje, ter mu gre kot takšnemu
ime.

Do danes se je gledalo vedno z
nekakim strahom — par distance —
na najmlajši glasbeni pojav v Sa-
vinjski dolini. Ta bojazen danes ni
več upravičena.

Z izvajanjem posameznih točk je
bilo navzoče občinstvo prav zadovoljno
in smelo gojimo nado, da nam nudi
g. Schmidt kmalu zopet užitek, kakorš-
nega nam je podal njegov vrlo na-
predujoč orkester. Občinstvo mu bode
gotovo hvaležno ter ga počastilo z
mnogobrojnejšim obiskom. S preziranjem
se pač ne pospešuje obstoječa agilnost
in vidno veselje posameznih članov
godbe. G. kapelnik nam bo pomnožil
orkester v toliko, v kolikor se mu to
umestno in potrebno zdi. V tem mu
mora priskočiti sl. občinstvo na pomoč,
da se osigura zdravi podlagi obstanka
in razvitek.

Pevski možki zbor, broječ okoli
12 članov, ki je nastopil med posamez-
nimi orkestralnimi pijesami, je pre-
daval venec krasnih, naših pc M. Ba-
juku harmonizovanih narodnih pesmij,
s finim občutkom. V tej poti naprej
do drugih krèpkih in navduševalnih
zborov.

R. V.

Kostrivnica. Zadnjo nedeljo
popoldne priredila je na Podplatu sla-
tinska kmetijska podružnica poučno
zborovanje. V lepem številu zbrali so
se zavedni kmetje in pozorno sledili
poljudnemu predavanju vinarskega in-
struktorja g. Stambergerja iz Šmarja
in istemu deželnega živinozdravnika
g. Uršiča iz Št. Jurja. Taki poduki so
namestu. Le iz prakse vzeta snov
zastopno in nazorno podana nekako
samaodsebe vleze v razum poslušalcev,
tam stalna ostane in se pravilno po-
rablja. Gospod Uršič je med drugim
govoril, kako ravnati z govedo, ki jo
napenja in kazal goltno cev ter nje
rabo. Tako cev je kmetijska podruž-
nica pri poštarjevih na Podplatu pu-
stila, kjer si jo živinorejci v sili in
potrebi brezplačno sposojevati smejo.
Gospod Stamberger je pa naš dober
znanec. Že več let potuje kot vinarski
instruktor po celem rogaškem okraju;
sklicuje shode, kjer predava; hodi od
gorice do gorice, razlaga, kaže, po-
učuje tu pri trsu tam pri drevesu, na-
govarja, navdušuje; v kratkem: on je
v kmetijsko strokovnih stvarih kmetom
in gospodi našega okraja najboljši sve-
tovalec in učitelj. Ta mož, delaven ko
mravlja in skromen ko golob, sprejel
je na tem shodu v znak priznanja ih
hvaležnosti vinogradnikov rogaškega
okraja častno diplomo, ki mu jo je
kmetijska podružnica za njegove za-
sluge izročila. Tako je pray. Priznanje
le tistemu, ki ga zasluži. In Stamber-

gerjevo delo je: pravilno prenovljenje
naših goríc.

Pred vročitvijo diplome imel je
nekak slavnostni govor g. Drofenik,
vzgleden posestnik iz Kačjega dola.
Pri tem pa ni imel tiste poslušnosti,
kot že imenovana gospoda. Mrmrali so
narodni Kostrivničani, ker je v blaženi
nemščini nekaj po svoje kvasil, ter
zahtevali slovensko besedo, češ Slo-
venci smo. Ta zavednost in odločnost
bila je umestna in bi se naj povsod
in vselej posnemala. Kajti na slovenski
zemlji slovenski jezik in nobeden
drugi. In tudi g. Drofenik se je moral
ndati, ter je svoj govor slovensko
končal. Da bi se to kmetom med nem-
skim govorom ne bilo obljubilo, dobilo
bi bilo zborovanje drugo lice. Priznamo,
da ni vodstvo slatinske podružnice v
slovenskih rokah, da nje člani po
večini tudi najbrže niso Slovenci, za-
vedni Slovenci in kakor odobrujemo,
da je ona brez strankarske oskosrč-
nosti Slovence Stambergerja odliko-
vala, moramo pa vendar g. Drofenika
vprašati: zakaj je nemški govoril? Saj
zna jako gladko svoj materni t. j. slo-
venski jezik. Gospod Drofenik! ne sra-
mujte se ga, poslužujte se istega ob-
vsaki, toraj tudi ob taki priliki in v
časť vam bo. Ne delajte na to, da
nam Slovincem postanete gad iz kačjega
dola. Gospoda Stambergerja pa želimo
še mnoga leta imeti kot svojega uč-
telja in svetovalca.

Spodnja Poljskava. Ni ga
menda kraja, ki bi bil v narodnem
oziru tako nezaveden, kakor ravno pri
nas. Da je to istina, smo povdarjali
že večkrat. Dokazali smo, kako nas
hočejo Pragerčani ogoljufati, svojo
nemško šolo vsiliti nam v plačevanje
in Pragersko prestrojiti v samostalno
občino. A vkljub temu je ostalo naše
ljudstvo gluho, ne meneč se za pretečo
nevarnost.

Naš dosedajni župan Štefan Rudolf
je zaradi bolezni odložil županstvo.
Nočemo ga kritikovati; čeravno je bil
strogo nemškega mišljenja, je bil vesten
in dober občinski gospodar, za kar mu
izrekamo najtoplejo zahvalo. V pon-
deljek 14. t. m. je bila volitev novega
župana. Čakali smo izida volitve s
prepričanjem, da nam izvolijo kmeta,
moža, ki bo stal nevstrašeno na čelu
slovenske občine ne meneč se za pri-
jazne obraze pragerskih renegatov.
A čnjte — v splošno nezadovoljnost
volilcev je bil voljen županom trgovec
Engelbert Sicherl, kateri ob vsaki
priliki sramoti mirne Slovence. Sra-
mota za slovensko občino, da si voli
nasprotnika za občinskega predstoj-
nika, ko imamo vendar dovolj za-
vednih in izkušenih mož. Če vam je
blažena nemščina toliko pri srcu, saj
lahko kikirikate celo v hlevu pri
kravah po nemški, a kadar se gre za
naše koristi, za naš gospodarski obstoj,
takrat si moramo izvoliti moža, ki bo
skrbel za blagor občine, ne pa za
povzdigo nemčurstva.

Iz Ornigovega pašalika
pravilno: ptujskega okraja.
Tretje leto je odkar gospodari v ptu-
jskem okrajnem zastopu pek Ornig in
njegovi privrženci. Po „Štajercu“, po
rekomandiranih pismih, ki so jih dobili
za časa volitev od nemškega agitaci-
jskega odbora razni veleposestniki, in
ustmeno se je obetalo mnogo, a spol-
nilo dosedaj mirno rečeno — nič ob-
čekoristnega in res dobrega, kar že
ne bi sklenil ali imel v programu
prejšnji slovenski zastop. To nam priča
vse poslovanje, pa tudi plitvo in jalovo
zagovarjanje Ornigovega gospodarstva
po raznih nemških listih, recimo tudi
„Grazer Tagespost“. Komaj je zavzel
Ornig mesto načelnika, kjer je ostal
kljub temu, da se je rekurzu od slov.
strani ugodilo in bi vsak značajan, v

javnosti nastopajoč mož takoj odstopil,
ker je voljen krivično na podlagi
zvižaje in protizakonitega
postopanja okrajnega gla-
varja, že je bilo njegovo prvo kul-
turno in gospodarsko delo, da je od-
pravil slovensko uradovanje, da je
nadomestil slovenski pečat z nemškim,
ter odstranil dvojezične napise ter jih
nadomestil z nemškimi ali pa potisnil
slovenščino milostno v kot, na drugo
mesto. Od Ornigovega načelnštva na-
prej dobivajo „Štajerca“ brezplačno
vsi cestarji, kakor so priznali ti mdžje
sami — ali ga plačuje Ornig in s
katerim denarjem, to je drugo vpra-
šanje. Povsod na mostovih in cestah
so prišli na dan samonemški ali k
večjemu nemško debelo tiskani in slov.
drobro tiskani napisi in še mnogo
takih reči. To je bilo gospodarsko
delo, katerega je opravljal in še spo-
polnjuje sedanji načelnik in njegov
odbor. Seveda niso bili novi nepotrebni
napisi, novi pečati itd. zastonj, ampak
naročil je Ornig, plačal pa okraj. V
tej smeri je delal, da so postali z nje-
govim paševanjem nezadovoljni že ne-
kateri nemški zastopniki, katerim je
splošna gospodarska korist tudi vsaj
malo na srcu in ne samo nemški šo-
vinizem, nemško nenasitno poželenje
po vladanju. Mogoče se spominja se-
danji g. načelnik, da je rekel naprimer
gledé cestne zveze Polenci-Savci skozi
Tibolce na moškanjski kolodvor, da bi
on kot predstojnik prizadetih občin
naravnost tožil okrajnega načelnika
zaradi trpinčenja živine vsled tamošnje
slabe ceste. No sedaj je Ornig že
tretje leto načelnik, a prepotrebne
ceste, ki bi odpirala prometu fare
Polensak, Sv. Tomaž in večino Sv. Le-
narta, še vedno ni, akoravno bi vsled
zvišanja okrajnih doklad za 1/4 torej
od 30% na 40% pač moralo biti malo
več sredstev, kakor jih je imel prejšnji
zastop. Toda ne! Ornig je hotel biv-
šemu predstojniku Visenjaku in sedmim
njegovim pristašem delati okrajno cesto
iz Dornove preko vseh lepih travnikov
v Slome in od tam preko štirih gričev
je zvezati zopet z obstoječo okrajno
cesto. V letos na novo izdanem zem-
ljevidu ptujskega okraja je bila za-
znamovana ta cesta kot projektovana,
one zgoraj imenovane pa ni bilo. To
je torej ena hvalisana pravica, to na-
prednost, to ljubezen do kmeta, da se
sedmim posestnikom hoče zidati cesta,
ki bi ogromno ovirala za časa nalivov
odtok Pesnice, a stotine in stotine
drugih kmetov mora biti brez nje, ker
ne bi vodila proti Ornigovi pekariji in
Hutterjevi žganjariji. Hinavci! Zastonj
so bile razne prošnje bodisi pismene
bodisi ustmene, zastonj vsi sklepi in
projekti prejšnjega slov. odbora. Ali
poučili smo vas in vas po potrebi še
bomo! 26. aprila t. l. se je vršil pre-
gled za projektovano v karti označeno
cesto od strani inženjerja štajerskega
deželnega stavbinskega urada. Pred
vsem moramo odločno protestirati proti
temu, da se na take komisijonelne pre-
glede pošljejo uslužbenci, popolnoma
nezmožni našega jezika ter zahtevati,
da se nastavi vsaj eden, slovenščine
popolnoma zmožen strokovnjak. Vesel
pojav je bil, kako so se zbrali v ve-
likem številu — bilo jih je nad 230 —
prizadeti kinetje ter brez voditelja in
brez navodila obsodili na jasen način
vso početje Ornigovo. Samo sedem
posestnikov je bilo za projektovano
cesto, vsi drugi pa so hoteli zvezno
cesto Polensak-Savci z okrajno cesto
ormoškega okraja in potem skozi Ti-
bolce na kolodvor v Moškanjcih, in to
popolnoma upravičeno, kajti ne samo,
da projektovana Ornig-Visenjakova
cesta nima nima nobenega občekorist-
nega pomena, delati bi se moralo tudi
preko štirih gričev in gospodje „na-

predni in umni" gospodarji ter vseznalci bi vendar morali vedeti preračunati, kaj to pomeni! Oglejte si vsaj najprimitivnejše nauke tehnike o grajenju cest, mogoče se vam zasnova v možganih, kaj je obče koristna cesta, kje in kako mora biti speljana! Na splošno zahtevanje ogledal si je zemljemerec tudi kraj, kjer je zahtevala cesto ogromna večina navzočih. Kmetje so se pismeno zavezali podariti potrebna zemljišča brezplačno in vsak je moral na licu mesta spoznati, da odgovarja zahteva kmetov resnični potrebi in da je cesta tehnično lažje izpeljiva. Upravičeno torej pričakujemo, da se v najkrajšem času ugotovi naši zahtevi, katero ponavljamo že desetletja. Okrajne doklade plačujejo tudi ti obrežni kraji, odkar obstojajo okrajni zastopi, a koristi niso imeli še do sedaj nobene. Občine same so preobložene z izdatki, ne morejo si na noben način delati in vzdrževati cest same. Kako nujno je potrebna cesta, naj dokazuje še sledeče jasneje! Vinogradi se nasajujejo z novimi ameriškimi nasadi. To stane silno truda in denarja, a vina ni mogoče spraviti v promet. Od nekdanj je že v farah Polensak, Sv. Tomaž, Sv. Lenart obilo lepega in zlahtnega sadja, a ostati mora doma, ker je prevažanje naravnost nemogoče. Kmetje ne morejo voziti k svojim njivam v jeseni in spomladi gnoja, ker so dolinice, kjer bi morali iti, nepristopne. Tudi trpijo konji in goveda silno veliko, saj vlečejo jedva prazne vozove. Več posestnikov mora pustiti čisto repo, zelje in korenje na njivah, ker ni mogoče spraviti pridelkov domov. Na senčnih straneh imenovanih far so veliki gozdi, a posestniki od tam in iz dravskega polja na prim. iz občin Mezgovci, Moškanjci, Gorišnici, Prvenci, Dornova itd. ne morejo ne po drva, ne po listje za steljo. Vsakdo se lahko prepriča o resničnosti naših trditev in na stotine in stotine kmetov vam podpiše vse to. Zbudili smo se enkrat, sedaj ne bomo mirovali da spoznamo, kdo da je naš prijatelj in ali so javne korporacije kakor je okrajni in deželni odbor za to, da gledajo na procvit in gospodarsko korist, ali pa zato, da nesposobni in nezmožni ljudje zavzemajo taka mesta, zvišujejo doklade in izmetavajo tisočake. Burja ogorčenja je odnesla zadnjič pri volitvah Visenjaka in prepričani smo, da se bo enako zgodilo z drugimi. Gospodje, pomnite si: kmet hoče živeti in se ne da brez odpora zadušiti z zvišanimi vašimi dokladami. Ne miloščine ali obljub, ampak pravico hočemo.

Dolina pri Trstu 16. maja. Naročniki za časopis „Domači zdravnik“ se javljajo prilično, ali jih še ni toliko, da bi se pokrili stroški za tisk, poštnino itd. Kdor ga misli naročiti, naj se oglasi čimprej, da vem v koliko primerkih dati tiskati drugo številko. „Domači zdravnik“ bo izhajal od 1. junija redno mesečno v zvezkih 16 strani in velja za celo leto samo 2 K. Prvo številko pošiljam brezplačno na ogled. Časopis je poučljiv in zabaven.

Prirodno in vodno zdravilišče se zida na podnožju vasi. Osnovnega društva predsednik je g. Josip Pangerc, nadžupan, ki je zavzet za vsako dobro naroda. Odprlo se bo v treh tednih, ali se more polivati in zdraviti tudi že poprej. Položaj Doline in okolice je krasen; razgled na morje adrijsko, ki nekdanj bilo je slavjansko, je nepopisljivo. V kratkem bo tukaj druga Opatija na slovenskih tleh. Že sedaj se javljajo gosti iz raznih dežel med temi tudi tri rodbine iz Berolina. Imamo morsk in planinski zrak. Pojasnila pošilja najstarejši učenec pokojnega župnika Knajpa in ravnatelj J. Okič.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabrala g. Deščik Ivana, gostilničarka v Kloštru v Št. Petru v Sav. dol. 7 K. Dali so gg. Kornelj Andrej 3 K, Dolšček Anton in žena 2 K, Boecio Jože 1 K in Vörns Sever 1 K.

— **Iz deželnega šolskega sveta.** Nadučitelj na ljudsko šolo k Sv. Lenartu v Slov. gor. je imenovan dosedanj učitelj na okoliški šoli v Ptuj, g. Jakob Kopic. Učiteljica na ljudski šoli v Framu je postala gospica Marica Lavtar. Za učiteljico ženskih ročnih del v Plešiven je imenovana gosp. Ana Bregant.

— **Iz poštne službe.** Poštna oficijantinja g. Lujiza Šac je postala poštna ekspeditorica v Framu pri Račju.

— **Sokolska slavnost v Brežicah** na Binkoštni ponedeljek je slednjič dovoljena od ministrstva. Obenem je pa tudi dovoljena Nemcem slavnost otvorjenja nemškega doma. Častna stvar vseh rodoljubnih Slovencev, zlasti pa „Sokolov“ je, da se udeleže v impozantnem številu te največje narodne slavnosti, kar jih je bilo kedaj v Brežicah. Natančnejši spored slavnosti še obvestimo.

— **„Slovenska sokolska zveza“** ima na Binkoštno nedeljo svoj II. redni občni zbor v Brežicah.

— **Zahvala.** Krajni šolski svet okolice Slovenji Gradec je v svoji seji dne 19. t. m. soglasno izrazil svoje hvaležno priznanje v Trbovlje odšlemu č. g. katehetu Fr. Stermsku za njegovo vneto podporo šolske kuhinje. Omenjenemu gospodu se ima mnogo zahvaliti, da je bilo pretečeno zimo n. pr. mogoče razdeliti skozi 71 šolskih dni med revno in oddaljeno decu 7650 toplih kosilc.

— **Sv. Martin v Rožni dolini.** Dne 15. maja je napravila k nam izlet šolska mladina teharske ljudske šole, kateri so se razven učiteljstva in duhovščine pridružili še drugi prijatelji ravno kar bujno razvite narave. Bodite zagotovljeni, vrli potomci slavni plemeniti Teharčanov, da smo Vas sprejeli s prijateljskim srcem in iskreno ljubeznijo. Med popevanjem narodnih in drugih pesmi ter izvajanjem raznih otroških iger, minil nam je čas po bliskovo in le prekmalu je bilo treba misliti na ločitev. Naj ostane Vam, dragim izletnikom, kakor tudi nam ta dan v vedno lepem spominu. Posebno pohvalno moramo omeniti našo vrlo gostilničarko „Pohorčko“, katera je mladini za jako mal denar postregla nad vse izvrstno z juho, mesom in drugimi tečnimi jedili. Naj jej bode to, kar je darovala otrokom in njen trud na drugi strani obilno poplačan. — V doglednem času priredili bodo šolarji s sodelovanjem pevskega društva in drugih poučno igro v prid ubogim šolarjem. Kdaj, vspored in druge podrobnosti priobčimo prihodnjič.

— **Izginita** je v Sv. Andražu pri Velenju preživitarica Jera Jelen p. d. Breznica. Doslej niso mogli izvedeti, kam je šla. Stara je 70 let, je odšla bosa in brez jopiča minolo nedeljo. Kdor bi kaj izvedel, naj naznam gosp. Francu Hrovatu, posestnik v Sv. Andražu pri Velenju.

— **Iz maščevanja.** Dva sina posestnika Pristovška v Trnjem pri Brežicah sta nastavila mreže ribam v nekem potoku. Sosedov pastir pa je mreže vkradel. Nato sta ga Pristovškova fanta pošteno natolkla, mu roke zvezala ter ga vrgla v vodo, ki pa k sreči ni bila tako globoka, da bi utonil. Orožniki so izročili Pristovškova sina sodniji.

— **Namesto k poroki na oder.** Iz Sevnice nam pišejo: Po nevesto sta šla ženin Franc Rodej iz Ledine in tovariš I. Pompe. Po potu je nčil ženin tovariša iz revolverja streljati. Tovariš, brat neveste, je res pritiskal revolver, ki se pa ni hotel sprožiti. Ženin reče tovarišu: „Le pritiskaj!“ ter stopi pred njega; ko tovariš pritisne petelina, se revolver sproži ter ženina Franca Radeja zadene v levo rebro, da je takoj mrtev obležal. Zakaj je dovoljeno streljati ob takih prilikah, ki se tolikrat pripetijo nesreče?!

— **Zgornja Poljskava.** V ponedeljek 14. t. m. se je poročil g. Ivan Krulc z g. Faniko Samuhovo.

— **Obešenega** so našli dne 14. t. m. v občini Lormanje pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 60letnega neznanega moža.

— **Obesila se je** v Gradcu 56letna Ana Gajšek, doma iz Šmarja pri Jelšah. Preživela se je s prorokovanjem iz kart.

Kranjsko.

— **Stritarjeva slavnost v Ljubljani** v soboto zvečer in v nedeljo se je izvršila na izredno slovesen način. Priredila se je pesniku bakljada in serenada, zatem slavnostna akademija. Pozdravil ga je predsednik „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“ g. dr. Zbašnik, slavnostni govor je imel g. prof. dr. J. Tomišek. V nedeljo se je vršil banket. Nešteto brzojav in pismenih pozdravov je došlo 70letnemu slavljenju.

Koroško.

— **V nekaterih krajih** se je pojavil tifus (legar).

Primorsko.

— **Vaška žaloigra.** V vasi Banko je že staro sovraštvo med rodbinama Gregorja Banko in Simona Banko. Nedavno sta prišla zopet v razpor radi neke meje; v prepiru je vstrelil Gregor na Simona z revolverjem, Simon pa je udaril Gregorja s sekuro. Oba ležita na smrtni postelji.

— **Strela je ubila** v Medolino v Istri pastirja Franca Loremina, ko je pasel živino.

— **Mrtvega novorojenca** so našli v paketu iz plavega papirja pod nekim grmom na pokopališču sv. Ane v Trstu. Zdravniki so spoznali, da je otrok pred kakimi 36 urami prišel na svet, da je pa umrl še-le pred par urami. Na vratu so se poznala znamenja prstov. Mater — detomorilko iščejo.

Slovanski jug.

— **Dogodki na Hrvaškem.** Ban Pejačević je poslal Tomašiču vizitko, v kateri ga je prosil, naj ga v tem času ne obiskuje. Ta vest, če je resnična, je vrlo značilna. Tomašič je sedaj najbolj sovražena oseba na Hrvaškem, a on je bil desna roka Khuenova in potem Pejačevićeva, glavni stebel madjarskega režima. Po gornji vesti bi bilo soditi, da bi se celo ban Pejačević rad izogibal vsaj pred svetom svoje — desne roke. Če je to res, je znakom, da je obsodba naroda padla z vso težo na Tomašiča.

— **Hrvatski delegatje** so dospeli v nedeljo zvečer v Budimpešto. Na kolodvoru je bilo zbranih nad 400 visokošolcev, ki so jih pozdravili z eljen-klici. Tako madjarski kakor hrvaški govorniki so slavili hrvaško-madjarsko vzajemnost.

Slovanski sever.

— **Duma in državni svet.** Kakor sporočajo ruski listi, je dobil predsednik dume uradno obvestilo, da ne more biti sprejet v avdijenco, v kateri

bi izročil carju adresu dume, češ da takšne sklepe mora carju izročiti dvorni minister. Enako obvestilo je sprejel predsednik državnega sveta. Ko je v seji dume dne 21. t. m. predsednik Muromev prečital pismo min. predsednika Gorjemkina, v katerem se dumi zgornje obvestilo naznanja, je vladal v zbornici popolen mir. Vsi govorniki so zastopali, da se gre tukaj zgolj za formalnost, in duma je sklenila, upoštevati in izpolniti željo vlade.

— **Pozdrav dumi.** Vodstvo radikalno-socialistične stranke francoske je sklenilo, takoj po sestanku francoske zbornice predlagati, da pošlje francoski parlament čestitko ruski dumi in naj se povabi delegacija dume v Pariz k obisku.

— **Amnestija na Ruskem.** Dejstvo, da ni vladni list priobčil nobene ukaza glede amnestije in da ni predsednik dume vzlic svoji prošnji, naslovljeni na dvorno maršalstvo, zadobil pri carju avdijence, da predloži adresu dume, je vzbudilo razne bojazni. Tudi ne zamore pomiriti duhov govorica, da bo amnestija razglašena dne 27. maja, na obletnico kronanja carja Nikolaja, ki bo obsegala le prav mali del političnih zločincev.

Svetovne vesti.

— **Sedem vasi** je čisto uničil gozdni požar v Michyami. Zedinjene države; več jih je pa uničil deloma. Izgubilo je življenje več oseb.

— **Konferenca o brezžičnem bizojavu** bo otvorjena na željo angleške vlade 3. oktobra.

— **Gozdni požar** v Severnem Wisconsinu je uničil osem mest. Življenje je izgubilo 30 oseb. Požar grozi tudi drugim mestom.

— **Spalna bolezen.** Da preišče spalno bolezen, bo iz Nemčije odpotela državna ekspedicija v vzhodno Afriko. Za to ekspedicijo so izračunjeni stroški do 120.000 mark. Te ekspedicije se udeleži strokovnjak, kateri pozna temeljito protozoične parasite, zdravnik, kateri pozna dobro vzhodno-afričanske razmere in bakterijolog, kateri se izborno razume na bojišču proti kugam. Ostalega osebja se ne bo vzelo iz Nemčije, ampak izbiralo se bo med potjo. Kot cilj bo služila nemškemu ozemlju bližnja angleška Uganda, kjer se nahaja vse polno slučajev te čudne bolezni. Ekspedicija bo trajala približno poldrugo leto.

— **Razdelitev slapa Niagare.** Slap Niagare uporabljajo za proizvodnjo električne sile. Od ene strani rabi ta slap Kanada, od druge pa ameriške Združene države. Nedavno je prišlo med obema do spora, koliko da zamore vsaka država uporabljati vodne sile. Ta spor je poravnala mednarodna vodna komisija, ki je razsodila, da ima Kanada uporabljati na sekundo 36.000, Združene države pa 18.506 kubičnih čevljev vode. V kratkem času, kar se vodo uporablja za proizvodnjo električne sile, je nastalo ob Niagan veliko mesto Niagara Falls, ki šteje že nad 100.000 prebivalcev.

— **Z Bonapartom je plesala.** V Washingtonu je umrla nedavno gospa Betsy Ware, gotovo najstarejša žena na svetu. Doživela je 130 let. V njeni zapuščini se je našel prstan, ki ji ga je leta 1824. povodom njene srebrne poroke daroval predsednik Monroe. Njen oče, ugledni angleški financier, je prišel kmalu po njenem rojstvu na Francosko, kjer je postal minister. Pokojnica je bila v mladosti sloveča lepotica. Robespierre jo je oboževal. Po sklenjenem miru v Campu-Forminu je bila velika srečnost na čast Bonaparta. In pri tej pri-

liki je plesala Betsy z Bonapartom. Kmalu nato se je omožila z Warejem ter se preselila v Washington. Za njo žaluje 98 vnukov in pravnukov.

— **Deklaži dvojoj za zaročnika** V Cikagu sta se dvojebovali Milka Pribičić in Merle — po imenu ali Hrvatice ali Slovenke — s samokresi, da se odloči, kateri naj ostane zaročnik Peter Zoričić. Pribičić je zadala Merli lahko telesno poškodbo. Hujše posledice so zabranile prisotne osebe. Gospica Pribičić, ki je sedaj zaprta, je stara 28 let, dočim ima njena nasprotnica 18 let.

— **Noj, čuvaj doma** Udomačeni afrikanski noj, (ptič v visokosti do oseem čevljev) izkazal se je že kot dober čuvaj hiše in imetja. V eni veliki farmi (veleposestvo v Ameriki), ne daleč od Džeksonvile, v pokrajini Florida v Severni Ameriki, imeli so udomačenega noja. V farmi imeli so mnogo perutnine in divjačine, zlasti še fazanov. Te so domači lovci. Negri imenovani, vedno zalezovali in vznemirjali. Gospodar, da bi krajež zabranil, je poslal na ta del svojega posestva, kjer se je gojila perutnina, za varha noja, katerega so imenovali „Napoleon“. Ta velikan je bil strašno hud, zlasti po noči je bil kakor sam zlodej, da se mu ni smel nihče približati, razun da je bil oborožen z dolgimi vilami. Neko noč prebudil je „Napoleon“ vse prebivalce z groznim krikom in upitjem, med katerim se je slišalo tudi nekaj boleznega človeškega glasu. Prestrašeni prebivalci so naglo prihiti na dvorišče, kjer so opazili, kako beli neznan Negri po dvorišču sem in tje, za njim pa „Napoleon“ s svojim groznim kljunom, grozno kričeč, kakor da bi hotel prekričati nesrečno svojo žrtev. Ta je že krvavel iz mnogih ran, ker je zastoj poskušal uiti čez visoki plot. S trudom so potolazili hudega čuvaja, za ranjenega Negrija pa je bilo treba hitre zdravniške pomoči, da ni na ranah izkrvavel. Od tega časa si Negri niso več upali nadlegovati naselbine, boječ se groznega čuvaja.

— **Enajstletna morilka**. Od dne 12. aprila sem so pogrešali 10letnega sinčka posestnika Appela v Diestelhofnu na Nemškem. Breznuspešno so ga iskali. Nedavno pa je izpovedala enajstletna deklica Schenk iz Gründelhausena, da je dečka vrgla v vodo. Ker je bila voda plitva in je deček še parkrat izlezel iz nje, ga je vedno z neko ranto suvala nazaj, da je naposled utonil. Mlado morilko so zaprli. Vzroka dejanja neče povedati.

— **Umoril 33 žen**. V Maroškem mestu Masakežu je umoril neki čevljar 33 žen. Pred sodnijo trdi, da jih je umoril zato, ker ga je jezilo lahko mišljeno žensko življenje. V njegovem stanovanju so našli 25 ženskih glav in v nekem drugem skladišču še 16.

— **Visokost raznih ljudstev**. Med najvišje može na svetu štejejo se najprej Angleži in Švedi, kateri dosežejo navadno velikost 170 m. Danci, Holanci in Mažari vzrastejo do 167 m, Rusi, Švicarji in Belgijci 166½ m, Francozi in Nemci 166 m, Italjani in Španci pa 165 m. Angleški delavec ima visočino po 174 m, da prekosi v tem bogataša in meščana. Narobe v tem pa je v Nemčiji, kjer so gospoda in bogataši navadno za 2 cm višji od navadnega delavca. Iste razmere so kaže tudi na Francoskem.

— **Starost živalij**. V razmeri med sesavci in stiriogotimi živalmi ter ptic, pozna se starost prvim veliko bolj nego perutninarjem. Stari konj in stari pes spoznavata se na starost po oslabeledosti udov, počasnosti gibanja, izgubi zob in namršeno dlako. Pes ki je dosegel 12. ali 15. leto pozna se že neizkušenim očem za starega. — dočim

ptič ohrani na starost svojo svežost in mladostni ugled mnogo dalje. Kanarček obdrži lahko do 24. leta svojo živahnost, še mnogo dalje živi papiga, seveda pri dobrem oskrbovanju. Pariški Pasturov ustav ima papigo, o katerej sodijo starost od 65 do 75 let, pa se ji starost kar nič ne pozna. — Miš živi nardalje pet let, seveda če ne zapade prej nasilni smrti. O nekaterih pticah na primer o planinskih kokoših javi se, da se pozna starost po belih peresih, da postane žival pisana, o jarebici se to ne trdi, temuč pravi, da se pozna starost po moči kljuna in gostega perja na repu. Sicer pa ti znaki niso vselej zanesljivi; treba namreč je tudi imeti pred očmi različne kraje in okolščine, v katerih žival raste in se razvija. Tako tudi velja raznim živalim različna sodba glede na prirodo v kateri živijo, pa tudi na nje vrsto in pleme.

— **Vrabci v sovražstvu**. V celeni kraju Emden na Hanoveranskem imajo proti vrabcem čudno zapoved. Do 1. grudna mora k županu prinesiti vsaki posestnik ki ima 1 do 12 hektarov zemljišča po 3 vrabce, oziroma mrtve vrabčeve glave; kateri posestnik ima 12—25 ha zemlje po 6 vrabcev ali glav; kdor ima pa nad 25 ha zemljišča, treba mu prinesiti 12 vrabcev ali njih glav. Kdor tega naročila ne spoštuje, kaznuje se z globo do 6 mark, oziroma z zaporom za to svoto. Občinski predstojniki morajo poročati oblasti, ali so posestniki ngodili tej zapovedi ali ne? — To kaže, da če se kje vrabci le preveč zaplodijo, so škodljivi polju, menda bolj nego katerikoli drugi ptici.

— **Pes — snažilec obuvali**. Angleški gentlemani se ne prikažejo nikoli na ulici, da se niso prej skrbno osnažili in olišpali. Neki Anglež, mudivši se ravno v Parizu, namenil se je čez most reke Seine na drugo stran mesta. Med tem pa opazi, da ga je majhen psiček po obnavu onesnažil. Ozre se in koj pri oglu neke hiše opazi ubozega moža, kateri ljudem za mali denar obntev snaži. Stopi k njemu, da to stori tudi njemu. Ta je sveda drage volje to storil. — Ko pride Anglež drugi dan zopet ondi mimo, je psiček spet pri nogah z svojimi tacami in tako se zgodi spet tretjega dne. To je zbudilo Angležu radovednost, da začne psa bolj natanko pozorovati. Opazi kmalo, kako beži pes k obrežju reke, ondi v blatu si tace omaže, pa se prikrade brž na most in videvši koga z leskečimi čevlji, brzo mu jih z tacami omaže. Povpraševaje je Anglež zvedel, da je mož snažilec lastnik onega psa in da ga je nalašč za to izučil, da ima on več dela. Anglež se čudi temu ter drago odkupi psa, katerega odvede seboj v London. Nekaj časa ga je ondi imel privezanega, ko ga je oprostil mu je čez par dni pobegnil in v par tednih opravljal je spet že svojo staro službo ob mostu v Parizu.

— **Jubilejna slavnost krompirja**. Pred tremi leti (1903) slavila se je tristopetdesetletnica uvedanja krompirja v Evropo. Najprvo se namreč omenja v nekem pismu, tiskanem (?) v Sevilji od Petra Cieca, da prebivalci Peru v Ameriki sade nekake okroglaste sadike v zemljo. Prvo ime, katero je krompir v Evropi imel, bilo je italijansko „tartufolo“. Leta 1853 so postavili spomenik v Offenburku na Badenskem Francu Drake-ju, o katerem se pravi, da je prvi (pred 300 leti), prinesel krompir v Evropo. L. 1616 prišel je „tortufoli“ kot posebno imenitna jed na francosko kraljevo mizo. V Prago dobili so krompir z Irskega, od samotana Hyberniskega. Dalje po Češkem razširjal ga je od leta 1732 nadškof

praški Danijel Josip Mayer, kateri je svojim sorodnikom daroval vrečo krompirja, da so ga med ljudi razdelili. Šele v drnjeji polovici 18. stoletja premagali so prijatelji tega sadeža razne pomisleke in odpore, s katerimi se je priprosto ljudstvo krompirja branilo. Pruski kralj Friderik Veliki je naročal vojakom ob vojski v Šleziji, da so priporočali kmetom sajenje krompirja. V Avstriji je to zadevo podpiral najbolj cesar Jožef II. Na Francoskem dal je lekarnar Parmentier nasaditi veliko njivo samega krompirja. Ob potih na okoli njive napravil je table z napisom: „Kdor izkoplje ta dragoceni sad, bode hudo kaznovan“. Čudno! — Kar prej ni doseglo priporočanje in ponujanje, napravilo je žuganje. Kmetje in vsi prebivalci na okoli kradli so krompir na vso moč, ga poskuševali z kuhanjem in pečenjem, shranjevali ga za zjmo in za spomladno sajenje. Ko je kralj Ludovik XVI. izvedel to, dejal je lekarnarju prijazno: „Gospod, vi ste razširili med ljudi kruh ubogih.“ Kmalu za tem jeli so kralj in celi dvor nositi za klobuki kakor tudi na prsih kot novost — cvet od krompirja. V poznejših letih bilo je zloženih marsikje več pesmi — krompirju na slavo.

Gospodarstvo.

Perutninarski tečaj v Otterbachu na Zgornjem Avstrijskem.

Največ ljudi misli, da je perutnistvo zgolj postranskega pomena za kmetijsko gospodarstvo. A številke govorijo drugače. Iz naše države se je izvozilo jajec in perutnine na leto za 124 milijonov kron, uvozilo pa za 56 milj. kron. Ker pa je v poslednjem času izvoz padel, uvoz pa se povzdignil za 17%, zato je poljedelsko ministrstvo jelo misliti na sredstva, s katerimi bi se dala reja perutnine tako povzdigniti, da bi bili neodvisni od inozemstva. V ta namen se je priredil perutninarski tečaj na uzornem posestvu gospoda G. Wieninger v Otterbachu pri Schürdingu na Gornjem Avstrijskem. Vršil se je dvakrat namreč od 26.—29. marca in od 7. do 10. maja l. l. Udeleženci so bili poklicani iz vseh avstrijskih dežel in vsi narodi so bili zastopani. Iz Štajerskega je bilo 8 udeležencev, med temi 3 Slovenci in sicer: gg. Fr. Goričan, potovalni učitelj; M. Zupanc, asistent dež. pot. ničt. M. Jelovška in T. Pušenjak, nadučitelj na Cvenu. Predno pa nadaljujem opis tega perutninskega tečaja, naj omenim nekaj o uzornem posestniku g. Wieningerju, ki je menda pri nas malo znan. Težko bi mu našel v naši širni Avstriji vrstnika, ki bi bil v gospodarskem oziru tako požrtvovalen, delaven in vztrajen. Svoje posestvo, ki pa ni baš veliko (141 oral), je posvetil gospodarskemu pouku ter si priskrbel mnogobrojnih in izvrstnih učil, kakoršnih nima nobena javna kmetijska šola. Za kmetijska predavanja in muzej je postavil nalašč posebno obširno poslopje. Vsako leto priredi 30 rednih predavanj ob nedeljah in praznikih iz vseh strok kmetijstva po zgledu danskih ljudskih visokih šol. Ta predavanja obiskuje na leto povprečno po 3000 oseb.

Prirejajo pa se tudi posebni 1—2 tedenski tečaji za mlajše kmetovalce in kmetijske hčere, da se še natančneje pouče v raznih gospodarskih strokah. Prirejajo se: tečaji za pridelovanje krme, mlekarški tečaji za dekleta, tečaji za uporabo sadja, tečaji za kmetijsko knjigovodstvo, kmetijski tečaji za učitelje, perutninarski tečaji in tečaji za mlekarke nadzornike. Povprečno pride

na leto po 6000—7000 obiskovalcev, pa ne morda samo iz bližnje okolice, ampak celo iz inozemstva in drugih delov sveta. Vsa omenjena predavanja in tečaje vodi g. Wieninger osebno sam. Za pomočnika pa si je dal na svoje stroške izobraziti asistenta, katerega je celo poslal v inozemstvo, da si pridobi potrebnih znanosti v perutninarstvu. Ta odličen mož je kaj zgovoren in vljuden, z vsakim in odtod izvira njegov velik vpliv pri tamošnjih kmetovalcih. Povedal nam je, da le svoji vstrajnosti in neizmerni potrpežljivosti ima zahvaliti, da je opaziti v okolici znaten napredek v kmetijstvu. Ko je imel pred 10 leti prvo predavanje, imel je 17 poslušalcev. To bi ravno za začetek ne bilo premalo, a kaj, ko je bilo med njimi 16 njegovih lastnih uslužbencev, ki jih je k predavanju komandiral, da ne bi govoril pred praznimi stoli. Le en tujec je prišel slučajno poslušat. Marsikateri bi izgubil pogum in bi pustil predavanja, ne tako g. Wieninger. Pri drugem predavanju je moral še komandirati svoje sluga, a tuja poslušalca sta bila že dva. Tako je šlo naprej polagoma, dokler si ni popolnoma osvojil src okoličanov. Prekrasen zgled za nas! Tudi mi ne izgubimo poguma, ako prvi naskok zadene na odpor, temveč delujmo vstrajno in potrpežljivo naprej in naš trud ne bo ostal brezuspešen. Bog pa naj tudi nam nakloni kakega takega Wieningerja! O perutninarstvu in drugem v Otterbachu prihodnjič.

Tomo Pušenjak.

Kako okrepčati zanemarjena drevesa?

Bolezen potlači človeka; prej zdrav in čvrst, postane tedaj otožen. Glava mu sili na prsa, roke so mu nadležne, tudi noge, nič prav mu ni. Treba je iskati zdravnika in zdravila. Tudi drevo obnemore, nič več ne rodi prav, sad še celo popolnoma zaostane. Kaj je storiti? Je li drevo bolno? Taka je! Kaj je pa krivo nerodovitnosti? Velika naša trda nehvaležnost, ki ne drevesu, kar mu gre, da zamore našim tirjavam ustreči. Naša zanikrnost mu ngrabi rodovitnost, katero večkrat pri odgoji dreves uporabljamo. Zemlja, v kateri se solzi in stoka drevo, nima gnoja, drevo ne more rasti, ne more se razvijati. Večkrat tudi skopljemo drevesu, kadar ga vsadimo, že mrtvaško jamo, ker ga stavimo pregloboko. Vsled tega se nalezne drevo boleznem, vidoma hira in hira dokler pogine. Tedaj nikar saditi drevesa pregloboko, kajti to jim je jako škodljivo. Paziti moramo dalje na to, da se vrh in veje v prvih letih primeroma okrajšuje, z debela pa ostrže stara skorja in mah. Ako tega ne storimo, dobi krona nepravilno rast, začne hitro roditi, zato pa tudi hitro opeša. Enako škodljivo je tudi, ako pustimo staro skorjo, pod katero gnezdiijo mrčesi, ki so pravi drevožrci. Le dobro osnaženo drevo bo zamoglo tudi dolgo časa roditi. Četrti vzrok pa tiči v tem, da se rane in zareze ne zamažejo z voskom, vsled česar nastane bolezen trohnobe. Peti vzrok nahajamo večkrat v zemlji sami, posebno v njeni globočini, ako ima preveč kremenika, ali ako je podlaga, v kateri se korenine širijo, preveč kamenita ali pa tudi močvirna. V prvem slučaju zamoremo pomagati z gnojenjem, v drugem pa, ako nepotrebno vodo odpeljamo. Krivo je včasih tudi podnebje, ki ne ugaja drevesu, drevo ostane nerodovito; najbolje storimo, da tako drevo precepimo.

Lahko bodemo pa tudi nerodovitnost odstranili, ako to dejansko izpeljemo. Kar smo prej deloma po nemarnosti zamudili — namreč da drevo dobro in umno oskrbujemo.

Naše vinstvo nekdanj in sedaj.

(Iz ljutomerskega okraja.)

Kako veselo je poslušati naše stare vinščake, ko pripovedujejo o nekdanjih veselih časih njihovega vinogradarstva. Niso poznali boleznih trt, niti njih zdravljenja; — niso poznali trtne uši, niti trdapolnega dela, ki ga zahteva sedanje vinstvo.

Kleti, kjer je katera stala, so bile navadno polne zlahodne kapljice. — sosed je pomagal sosedu — zlasti po zimi, ko je bil saninjek, ni bilo kónca zvonjenja na konjskih opravah visečih zvoncev, ker vozilo se je v gorice gnoj — danes temu, jutri onemu. — Dobro volje ni manjkalo, in pelo se je proti domu, ker rujna kapljica v vrhu je ogrevala srce pridnemu vinščaku. Da so včasih iskri konjiči našega Muro-poljca zgubili svojega gospodarja — no, to se pač zgodi — saj ni bilo navadno druge nesreče. — Rigolanja po zimi ni bilo, le če je hotel kdo saditi kako posebno vrsto. Grobalo se je že jeseni in gnojilo.

Prišel je mesec marec in sv. Jožef. S platnenimi vrečami na hrbtu, noseč v njih razna živila, šle so cele tolpe ljudi oboroženih z motikami, pevajoč — bili so to kopači, ker začela se je po ljutomerskih gorah prva kop. Po vseh bregih se je razlegalo glasno petje, vriskanje — znamenje srečnega, zadovoljnega ljudstva. Kar je kdo mogel, je delal, nikdo ni prigovarjal, saj so vsi dobro vedeli, da prej bodo na vrhu, prej pojdejo oča v klet po krepčila. — Opoldne je pripravila mati dobro kosilo, oče je prinesel poln vrč, pred in po obedu so morali moliti vsi na glas, prosti čas so porabili za pitje, petje in burke — dokler ni prišel oče in rekel: no, zdaj pa le „v imenu božjem“. In zopet se je delalo, kot bi se šlo za stavo. — Če je bil tuptam kateri trsek po nedolžnem odsekan, ni nič škodilo, se pač v jeseni zagroba, da ne bode redšine.

Prva kop je bila končana in pil se je „likof“. Vsi so pokleknili ob robu gorice in peli v čast „Jezusu“. — Oče pa so pridno nosili vrč za vrčem, dokler ni vse pospalo. S tem pa je bilo delo tudi skoro končano, kajti drugo kop je opravil vinčar sam, istotako vez in košnjo za malo plačo. — Oče so trebali le pripravljati slamo za vez, dati viničarju tuptam kakšen goldinarček ali kak mernik zrnja. Ta je zopet, ko se je začela mlatev, odšel na Hrvaško mlaiti, in ostal tam navadno do trgatve. Meseca oktobra so začeli oče pripravljati in voziti posodo in drugo za trgatve — viničar pa je pripeljal navadno poln voz zasluženega zrnja iz Hrvaškega, da bode po zimi kaj za njega in družino. (Konec prihodnjic.)

Društveno gibanje.

— Slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju si je izvolilo na prvem obnem zborni tek tečaja 11. maja 1906 sledeči odbor: stud. phil. Fran Mravljak ml., predsednik; stud. med. vet. Ivan Lešničar, podpredsednik; stud. inr. Josip Agneletto, tajnik; stud. phil. Fran Bradač, knjižničar; stud. med. Andrej Jenko, blagajnik; stud. inr. Ivan Debenjak, arhivar; stud. med. Viktor Slamnik, gospodar.

Književnost in umetnost.

— Književno naznanilo. Prvi in drugi del svoječasno naznanjene štiridelne pesmarice „Šopekšolskih pesmi z nar. in v narodnem duhu zloženimi napevi“ sta dotiskana in pričnem ju razpošiljati takoj, ko prejmem še tudi II. del omenjene pesmarice od tiskarne. (Prvi del je že v mojih rokah.) Razpošiljanje se bode vršilo po onem redu, kakor so se mi oglašali naročniki. Prosim torej po-

trpljenja! Pesmarice se je tiskalo samo 200 izvodov nad številom naročnikov. Kdor se še torej ni oglašil, pa si želi te pesemske zbirke, naj mi to blage volje čim najhitreje sporoči, zakaj brez izrecnega naročila ne nameravam pošiljati zbirke nikomur.

(204 a) 10—9

Prva zapoved! Ohranjujte se

in imejte doma vedno Fellerjev lepo dišeči rastlinski esenčni fluid z znamko

Elsa-fluid,

ker isti pri protinastih in skrinastih bolečinah, trganju v udih, bodanju, krčih, bolečinah v rokah, nogah, glavi, zobeh, hrbtu, živcih in mišicah, trganju v ledjih, izpahih, influenci, migreni hitro in sigurno vpliva ter odstrani slabost, trudnost, vnetja, močen utrip srca, šumenje v ušesih, slabost oči, bolečine v prsih in členih, vročinske prikazni itd.

12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko 5 K, 24 malih ali 12 dvojnih steklenic 8 K 60 v, 48 malih ali 24 dvojnih steklenic 16 K in se dobe pri izdelovalcu, E. V. FELLERJU, lekarnarju v STUBICI, Elzin trg št. 202, Hrvaško.

Priporočati je, obenem naročiti Fellerjeve odvajajoče rabarbarjeve kroglice z znamko „ELSAPILEN“ 6 skatlice za 4 K; to vplivajo imenito pri težkočah, želodcu, slabem prebavljanju, slabostih, zaprtosti itd. PRAVEGA BALZAMA je dobiti ne 1, ampak 2 del, franko za 5 K.

— Neznosno je, če se prša bolnika, kako se počuti. Kdor ni zdrav, tega le boli, če mora o samem sebi izpovedati neprijetne reči. Ustrežeš pa vsakemu, ki trpi na influenco, kašlju, hripavosti, zasliženosti, bolečinah v vratu, pomanjkanju teka, slabostih, nerodu pri prebavljanju, če mu priporoča Fellerjev rastlinski-esenčni fluid z znamko „Elsa fluid“, o katerega uspehih se je izrekle doslej pohvalno nad 71.000 hvaležnih pisem. Edini proizvajatelj E. V. Feller v Stubici, Elzin trg 202 (Hrvaško) pošlje 12 malih ali 6 velikih steklenic za 5 K franko.

Poslano.

Slov. Narod“ je v svoji številki z dne 5. t. m. priobčil vest, da je pesnik Anton Askerc odločil častno članstvo akad. društva „Slovenija“ na Dunaju.

Da zve slovenska javnost o motivih, ki so g. Askercu dovedli do tega koraka, priobčujemo v naslednjem brez komentarja njegovo tozadevno pismo:

Ljubljana, 24. marca 1906.

„Gospodu predsedniku akad. društva „Slovenija“ na Dunaju!

Ob mojem takozvanem petdesetletnem oziroma petindvajsetletnem jubileju m. januarja mi je čestital „Triglav“, ni pa bila tega storila „Slovenija“, čije častni član sem tudi že kakih 15 let. Ne gre se tu za čestitanje samo ob sebi. Pаметen človek o takih stvarih ne govori in se ne zveni za to, katera privatna oseba mu je poslala po pošti ali po telegrafu par lepih fraz in katera ne.

Gre se le za razliko med ravnanjem „Triglav“-ovim in „Sloveniji“-nim.

Gospode odbornike vašega društva smatram za olikane moše in si toraj ne morem misliti, da bi me bili ignorirali iz pomanjkanja kurtoazije.

Šlisl sem pa, da je „Slovenija“ spreminila svoja pravila in s tem svoj program, ter si morem misliti, da me je društvo prezrlo iz načelnih razlogov, da se ne strinja več s tendenco mojega peresa. To je popolnoma interna stvar „Slovenije“, ki mene nič ne briga.

Samo to je, da sem jaz potem tudi primoran izvajati iz razmerja, ki ga zavzema proti meni društvo, svoje načelne konsekvence.

Zato Vas prosim, da sprejmete nazaj čisto diplomu, ki Vam jo danes vračam ter da me črtate iz imenika častnih članov „Slovenije“. Nočem, da bi morala moje ime kako kompromitirati sedanje „Slovenije“.

Ne gre se za razžaljeno osebo, častilakomnost, nego samo za načela.

Z olličnim spoštovanjem biva Vas udani A. ASKERC, m. p.

Z ozirom na to je poslalo društvo vsled soglasnega sklepa občnega zbora g. Askercu naslednje pismo:

„Vaše blagorodje!

Občni zbor akad. društva „Slovenija“ je sklenil sporočiti Vam, da društvo nikakor ni opustilo orzovajke povoda Vaše 50 letnice iz „načelnih razlogov“, ker nimamo nikakega povoda obsojati smeri Vaših pesnitev; tudi ne presojamo slovenskih pesnikov edinele s stališča njih tendence oziroma oblike, ampak glede njih celotnih zaslug za narod.

Z ozirom na ostale motive, ki so Vas privedli do tega koraka, pa jemljemo Vaše pismo na znanje.

Ob jednem Vam naznanjamo, da smo primorani sodbo o celi zadevi prepustiti slov. javnosti, ker se je stvar brez naše krivde že spravila v javnost in se skušala proti nam javno izravnati na ustanovnem občnem zboru narodna radikalnega akad. društva „Adrije“ v Pragi.

Za odbor:

Akademičnega društva „SLOVENIJA“ na Dunaju

F. Mravljak m. p.

Agneletto m. p.

t. č. predsednik.

t. č. tajnik.

Ženitna ponudba

(308) 2-1

Mlad, samostojen trgovec v trgu na Sp. Štajerskem išče družico (pridno gospodinjjo), katera ima veselje do trgovine in mora imeti 4000 K premoženja, starost ne čez 30 let; v stroki izurjene imajo prednost. Le resne ponudbe s sliko pod „TRGOVEC“ na upravo „Domovine“.

Kupujte narodni kolek!

Košnja

travnikov se odda; kje

se izve v pisarni —

dr. Ivana Dečko-ta.

(313) 3—1

Veliko presenečenje! Nikdar v življenju več take prilike. 500 komadov za glđ. 1'95.

1 prekrasno pozlačena, precizijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči. 1 moderna svilena kravata za gospode. 3 komadi ff. žepnih robčev. 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim zlahtnim kamenom. 1 elegantna damska broža. 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce. 1 usnjat mošnjček za denar. 1 žepni nožek s pripravo. 1 par manšetnih gumbov. 3 naprsni gumbi. vsi iz double zlata s patentiranim zaklepom. pisalna priprava iz niklja. mičen album s prekrasnimi slikami. 3 saljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost. 1 jako koristno navodilo za sestavljanje pisem. 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje. in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja vredna, velja samo glđ. 1'95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska razpošiljalna tvrdka
P. LUST, KRAKOV št. 82.

(309) NB. Za neugajajoče se vrne denar. 2—1

Ne poročaj se

brez knjige o zakonu dr. Retana z 39 podobami mesto 3 K samo 1'25 K. Svetovalec za mlade poročenke mesto 6 K samo 3'50 K. Obe deli skupaj samo 4'50 K franko, naprej vposlano ali po povzetju. (255) 30-10 A. GÜNTHER, zaloga znanstvenih knjig, kurioznosti, v „Machtlos“, p. Hönnebach (okraj KASSEL).

K. Vanič

(208) 3-3

Celje, Narodni dom

priporoča

svojo veliko zalogo
manufakturnega blaga

Posebno priporoča za
sv. birmo novo došlo
moderno blago.

Loterijske številke.

Gradec, dne 19. maja 1906: 6. 29. 32. 44. 43.
Dunaj, „ „ „ „ 2. 87. 27. 33. 1.

„Staroznana lončarija“

edina v okrožju, se da v najem pri g. Kokoschinegg-u p. d. Krajncu v Vitanji. Dopisi ne naj pošljejo gosp. J. RUPNIK-U, nadučitelju v Vitanji. (310) 1

Cene primerno nizke. Delo solidno in se v teku tedna izgotovi. Lišpa ni treba odstraniti. Za vse v snaženje izročene stvari se jamči.

H. VOLK

Šostanj, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovejšimi stroji na par in elektriko, se priporoča za snaženje vsakovrstnih oblek itd.

Zbiralnica v Celju pri gospodu

Josipu Hočevarju

krojški modni salon, Kolo-dvorska ulica.

(64) 67-52

Trgovski

pomočnik

vojaščine prost, z dobrimi spričevali, ter mešane stroke več se sprejme s 1. avg. t. l. Prednost imajo taisti, kateri so dovršili trgovsko šolo ali obrtno nadaljevalno šolo ter so zmožni knjigovodstva in korespondence v slovenskem in nemškem jeziku. Ponudbe sprejema tvrdka

Janko Popovič

Cerknica pri Rakeku.

POSESTVO S PRODAJALNO

lepa hiša v švic. slogu z gospod. poslopjem, vrtom, dvema njivama, koji sta 2000 glđ. vredni, prodajalna z lepimi prostori in skladiščem v lepem romantičnem kraju Spod. Koroške, 200 korakov od farne cerkve in pošte se, ker se reflektira samo na Slovence, koji bi prav udobno živel, za ceno 6200 glđ. proda. Vprašanja (305) prejema iz prijaznosti. 2—2

J. HOMAN

VELIKOVEC, KOROŠKO.

Priprave za valjanje perila (valjarje), — — — pralne stroje, stroje za izžemanje, omare za led najbolje kon- — — — strukcije daje — — —

tvrdka

S. Berger

Dunaj L.

Wipfingerstrasse 29.

(Ilustrirani ceniki zastoj in poštnine preste)

(7 a) 104—81

†
Tužnim srcem naznanjamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov pretresno vest, da je naš iskrenoljubljeni sin oziroma brat, gospod

OTMAR GRISOLD

sotrudnik Zvezne trgovine v Celju

danes, dne 21. majnika 1906 ob 5. uri zjutraj v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu po kratki mučni bolezni, v 18. letu svoje starosti, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki nepozabnega rajnega polože se v sredo, dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne k večnemu počitku.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

RAČJE PRI MARIBORU, dne 21. majnika 1906.

M. Grisold, oče, Pavla Grisold roj. Zwischenberger mati.

Marijo, Emil,
brata.

Elsa,
sestra.

(307)

ZVEZNA TRGOVINA v Celju naznanja prežalostno vest, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo poklicati v boljše življenje sotrudnika, gospoda

OTMAR-JA GRISOLD

danes, dne 21. majnika 1906. ob 5 uri zjutraj. Pogreb bode v Gradcu dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne.

Blag mu spomin!

CELJE, dne 21. majnika 1906.

(306)

Išče se izurjena

prodajalka

za trgovino s papirjem in pisarniški potrebščinami. Pismene ponudbe pošiljati je na

„Zvezno trgovino“ v Celju.

Ugodna prilika.

Samo 3 gld.

stane pošni zavoj bruto 5 kg (cca 50 do 60 kom.) pri stiskanju malo poškodovanega lepo sortiranega, kot cvetlice dišočega **toiletnege mila**

vijolice, rože, heliotrop, mošus, zvonček, breskvin ovet itd.

Posilja po povzetju

MANHATTANOV PODJETJE
BUDIMPEŠTA VIII., Bezeredy-utca 3.

Osební kredit!

Zin brez žirantov za častnike, duhovnike, dvorne — državne — in zasebne uradnike, učitelje, trgovce, obrtnike, trgovske nameštence, k pokojnici upravičene dame in zasebne vsake vrste na 1/4–25 let proti mesečnim 1/4, ali celoletnim odplačilom; kapital in obresti se istočasno odplačujejo.

Posebnost: osebni kredit v zmislu pariško-dunajske enote (kapitaliziranje plače.)

4%! 4%! 4%! 4%!

Realni kredit!

od 300 K višje na I. II. in III. stavek za posestnike na polja, obresti, hiše na deželi, vile, tovarne, kopalnice, mline, mineralne in druge vrele, kamnolome in vsake vrste nepremičnine do 3% delne cenilne vrednosti.

Stavbni kredit!

Na stavbe vsake vrste v 2–3 obrokih, kakor napreduje stavba.

Konvertiranje bančnih in privatnih dolgov. Menice in reeskompti in akceptna menjava za trgovce.

Izdelujemo in financiramo načrte za nameravana podjetja. Prevzamemo tehnične in geološke potrdbe po zapriženih izvedencih. Prevzamemo spremljavo obstoječih podjetij v akcijske družbe.

Jako rečno! Hitro! Diskretno po prvotnih in izjemnih in francosko-angleških zavodih!

Prima-reference!

Zahtevajte prospekt!

Znamko za odgovor priložite!

MELLER L. EGYED BUDAPEŠTA,

(246) V., Koháry-Utca 19 B. 24–13

Učenec

od poštenih starišev 14 let star, s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovini — mešanega blaga. —

Kje, pove uredništvo tega lista.

(302) 5–3

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom

prodaja v vseh velikostih najboljših izdelanih firma, ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. 104-81

Vozičke

otročje, na angleških peresih, ne kupujte nikjer drugje, kakor pri P. KOSTIČU v Celju. (295) 152-5

Izvršuje najraznovejšje tiskovine od najnavadnejše do najfinejšje oblike po izredno nizkih cenah.

Zvezna tiskarna

Ker je najbolje urejena z vsem potrebnim, izvršuje vsa največja dela solidno in v najkrajšem času.

Stanje hranilnih vlog —
— 22 milijonov kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignene obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne listine.

Rezervni zaklad nad 760.000 kron.

(42) 12-5

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

! sledeče vrste, smrekovega, jelkovega, borovega, bukovega in hrastovega okroglega lesa (hlode) potem hrastove deščice (frize) po dnevni ceni, kakor tudi gozde pripravljene za posekati. !

Ponudbe nasloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

(8) 100-78

Neodvisni slovenski volilci!

Dne 29. maja t. l. nam je voliti poslanca v državni zbor za 5. skupino. Pretežna večina volilcev te skupine je kmečkega in delavskega stanu. Upravičeno je bilo torej naše mnenje, da se bo pri izbiranju tudi na to oziralo. A vsled pritiska nam je postavil zaupni shod za kandidata — dr. Korošca, ki nam je znan le po strankarski strasti, ki hoče kranjski medsebojni boj vpeljati tudi na Štajerskem. Da se temu izognemo in ker hočemo imeti v državnem zboru zastopnika, ki pozna težnje kmečkega in delavskega stanu, smo se odločili, da oddamo glasove kandidatu

Ivan Rebeku

ključavničarju v Celju.

Pozivljamo torej vse zavedne slovenske volilce, da se pridružijo nam in da napišejo na volilne liste **dne 29. t. m.**

Ivan Rebek

ključavničar v Celju.

Ne strašimo se, pokažimo, da je ljudska volja silnejša, nego volja posameznikov!

Neodvisni volilni odbor.